

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
สรุปผลได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตของการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย
จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย
จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานของการวิจัย

1. การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มี
ผลการดำเนินงานในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มี
ขนาดต่างกัน มีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2545 จำนวน 674 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2545 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด 2538 : 191) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 39) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 244 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่
 - 3.1.1 ครูผู้สอน
 - 3.1.2 ขนาดของโรงเรียน
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามกรอบแนวคิดทั้ง 6 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) โดยอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.77$) และด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.76$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.50$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านที่ 1 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ขนาด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนขนาดที่ 2 ($\bar{X} = 3.72$) ขนาดที่ 3 ($\bar{X} = 3.68$) และขนาดที่ 1 ($\bar{X} = 3.53$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดที่ 4 ($\bar{X} = 3.41$)

ด้านที่ 2 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกขนาด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนขนาดที่ 2 ($\bar{X} = 3.82$) ขนาดที่ 3 ($\bar{X} = 3.80$) ขนาดที่ 1 ($\bar{X} = 3.63$) และขนาดที่ 4 ($\bar{X} = 3.52$)

ด้านที่ 3 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ขนาด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนขนาดที่ 2 ($\bar{X} = 3.87$) ขนาดที่ 3 ($\bar{X} = 3.76$) และขนาดที่ 4 ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดที่ 1 ($\bar{X} = 3.47$)

ด้านที่ 4 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนขนาดที่ 4 ($\bar{X} = 4.10$) ขนาดที่ 3 ($\bar{X} = 4.10$) ขนาดที่ 2 ($\bar{X} = 4.06$) และขนาดที่ 1 ($\bar{X} = 3.86$)

ด้านที่ 5 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ขนาด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนขนาดที่ 3 ($\bar{X} = 3.70$) ขนาดที่ 2 ($\bar{X} = 3.69$) และขนาดที่ 4 ($\bar{X} = 3.60$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดที่ 1 ($\bar{X} = 3.32$)

ด้านที่ 6 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ขนาด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนขนาดที่ 2 ($\bar{X} = 3.54$) และขนาดที่ 3 ($\bar{X} = 3.54$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ขนาด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ โรงเรียนขนาดที่ 4 ($\bar{X} = 3.44$) และขนาดที่ 1 ($\bar{X} = 3.26$)

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า

โรงเรียนขนาดที่ 1 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{X} = 3.86$) ด้านฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.63$) และด้านจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.53$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.47$) ด้านส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.32$) และ ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.26$)

โรงเรียนขนาดที่ 2 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{X} = 4.06$) ด้านการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.87$) และด้านฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.82$)

โรงเรียนขนาดที่ 3 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{X} = 4.01$) ด้านฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ

การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.80$) และด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.76$)

โรงเรียนขนาดที่ 4 มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{X} = 4.10$) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สื่อการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.60$) และด้านฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.44$) และด้านจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.41$)

2. ค่าเฉลี่ยโดยรวมระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ขนาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 1 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 2 และขนาดที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 2 แตกต่างกับขนาดที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 2 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 1 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 2 และขนาดที่ 3 และโรงเรียนขนาดที่ 2 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

2.5 ค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 1 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 2 และขนาดที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 ค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งจะนำมาอภิปรายดังนี้

1. การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1.1 การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด บรรลุผลตามเป้าหมายการดำเนินงานไปตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 1-32) โดยได้กำหนดแนวทางไว้ 10 ประการ คือ

- 1.1.1 องค์กรท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 1.1.2 ใช้แผนยุทธศาสตร์บริหารโรงเรียน
- 1.1.3 จัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบ
- 1.1.4 ทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน
- 1.1.5 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
- 1.1.6 จัดการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้เกิดผลถาวร
- 1.1.7 จัดและใช้ห้องปฏิบัติการให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 1.1.8 ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม
- 1.1.9 ส่งเสริมบุคคลากรให้ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ
- 1.1.10 พัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 75-221)

ได้กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียน ได้จัดทำแผนแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกันในทุกระดับ

1.3 การกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่างชัดเจน คือ การปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยให้หน่วยงานในสังกัดให้เป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 1-19)

1.4 การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ ชัยณรงค์ แสงคำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการปฏิรูปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนั่น ใจโชติ (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาการปฏิบัติงานการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็นความสำคัญหลักของการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับจึงมุ่งหาแนวทางและวิธีการที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมของการเรียนรู้ให้มีความเป็นเลิศ ทันสมัย สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ยึดหลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. ด้านฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 10-48) ได้มีการอบรมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จัดทำเอกสารชุดพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
3. ด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ การเรียนรู้โดยวิธีกรณีศึกษา การทำโครงการ ซึ่งนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเกิดความรู้ที่จะนำไปใช้ในอนาคต
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย การบูรณาการ การเรียนรู้แบบร่วมมือ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ด้านส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้จัดบรรยากาศ สื่อการเรียนการสอน และมีการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม กระทรวงศึกษาธิการ (2539 25-31) ก็มีการจัดสรรงบประมาณใน

ลักษณะเงินอุดหนุนให้โรงเรียน ทำให้การนำงบประมาณมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนคล่องตัวมากขึ้น

6. ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนนั้นยังมีปัญหาอุปสรรคบางประการในความไม่เข้าใจของชุมชน แต่ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ต้องมีการพัฒนาเป็นลำดับต่อไป

2. การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 1 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 2 และขนาดที่ 3 ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดที่ 1 มีความจำกัดในหลายองค์ประกอบในการดำเนินงาน เช่น บุคลากรไม่ครบชั้นเรียน สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม เป็นต้น จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องใช้กลวิธีที่แตกต่างออกไป ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ว่าขนาดใดก็ตามต่างดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างหลากหลาย มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยมีการวางแผนและเตรียมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งครูผู้สอนทุกคนตระหนักและให้ความสำคัญกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน มีการปรับเปลี่ยนวิธีเรียนและวิธีสอน ครูผู้สอนเข้าอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง เช่น การวิจัยชั้นเรียน การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดตลาดสรรพศาสตร์วิชา เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้ตามแนวทางการจัดการศึกษาได้อย่างหลากหลายกระบวนการ แต่ในการดำเนินงานดังกล่าวข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีระหว่างโรงเรียนขนาดต่างกัน ย่อมแตกต่างกันไป โรงเรียนทั้ง 4 ขนาด ก็มีการงานที่รับผิดชอบแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ทองทิพย์ สิงห์หลง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนั่น ใจโชติ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าการปฏิบัติงานการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันโดยรวมแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 2 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 4 ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดที่ 2 มีความคล่องตัวในการดำเนินงานมากกว่า เพราะอัตราส่วนนักเรียนต่อครูนั้นเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนขนาดที่ 4

2.2 ด้านฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 2 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 4 แสดงว่าโรงเรียนขนาดที่ 2 นั้นมีการดำเนินงานได้หลากหลายมากกว่าโรงเรียนขนาดที่ 4 อาจจะเป็นเนื่องจากโดยส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนขนาดที่ 2 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงมีบุคลากรที่มีความรู้ตรงตามกลุ่มประสบการณ์วิชามากกว่า ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์จึงมีความเชี่ยวชาญมากกว่า

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องมีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 1 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 2 และขนาดที่ 3 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านนี้ของโรงเรียนขนาดที่ 1 นั้น มีข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอนและบุคลากร จึงทำให้มีการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป และโรงเรียนขนาดที่ 2 กับโรงเรียนขนาดที่ 4 มีการดำเนินงานแตกต่างกันอาจจะมีสาเหตุเนื่องจากโรงเรียนขนาดที่ 2 นั้น มีข้อจำกัดในภาระงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดที่ 4 จึงทำให้การดำเนินงานมีความได้เปรียบมากกว่า

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องมีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดที่ 1 แตกต่างกับโรงเรียนขนาดที่ 2 และโรงเรียนขนาดที่ 3 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดที่ 1 มีข้อจำกัดในด้านสภาพ

แวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวก จึงทำให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างออกไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการผลการวิจัยซึ่งพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ ควรส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ติดตาม ให้องค์กรทุกระดับมีการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา มากยิ่งขึ้น จึงจะส่งผลต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนอันเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษา ดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระด้านความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับที่หนึ่ง ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดจุดเด่นในการจัดการเรียนการสอน

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของโรงเรียนขนาดที่ 1 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ผู้บริหารครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจ พัฒนา ปรับปรุงและส่งเสริมให้โรงเรียนขนาดที่ 1 ดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของโรงเรียนขนาดที่ 2 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่น

ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาและพัฒนาให้เป็นแบบอย่าง ต่อการดำเนินการปฏิรูป
กระบวนการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการดำเนินงานเรื่องเดียวกันนี้ในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกัน
- 2.2 ควรทำการศึกษากฎการปฏิรูปการศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาบุคลากร
การพัฒนาหลักสูตร การปฏิรูประบบการบริหารงาน เป็นต้น
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพ
- 2.4 ควรศึกษาแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
ด้วยกระบวนการอื่น ๆ
- 2.5 ควรศึกษารูปแบบขนาดโรงเรียนที่เหมาะสมในการปฏิรูปกระบวนการเรียน
การสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University